باعث رویانیدن موی که ریخته باشد و آب او مفتح سدد و معین قی سما با عسل و مطبوخش
جهت سرفه مزمن و تلطیف خلط غلیظ و احتباس حیض و دفع ضرر قطر مفید و آب شاخهای
بیرون برگ محرق سکمشا مجرب است و طلای او بر بدن مانع مقاربت هوام و سورت
عفونت اخلاط و مضر سر مصلحش عسل و زیره که در سرکه خیسانیده باشند و تخم ترب
مدر بول و سدر حیض و محرک باه و دمشقی جهت درد جگر سرد و ورم و سرد نافع منهی در
اصفهان شنبلیله یونانی حلبه در دوم گرم و در اول خشک و منضج و ملین و محلل و مبهی
و مدر حیض و مقوی ریه و با عسل چون طبخ یابد مسهل و منقی امعا و جهت مواد محتبسه سینه
و سرفه و ربو و لوکسیر و اورام باطنی و ضمادش جهت اورام صلبه ظاهری و باطنی
و ورم دسبر و ورم رحم و ریختن موی و کجی ناخن و شقاق بارده و سوختگی آتش
و سعفه و نخاله و کلف و سایر آثار و حصبه و مصدع و مغثی و مضر امعیان و مولد خلط
غلیظ مصلحش سکنجبین و انیسون و شربت کیاه او تا ده درم و از تخمش تا ده درم و بدلش
تخم کتان است سیده نیست بکندم بسیار ثقیل است و مسدد و دیر هضم و بعد هضم مولد
خون صالح و مقوی بدن است مصلحش شکر سپید مهیری غذاییست هندی که در دوغ
ارد جوار آمیخته می پزند جهت اسهال دموی و صفراوی مفید و موافق محرورین و مسمن
بدن و سریع الهضم و مضر مبرودین و مولد بلغم و مصلحش فلفل و زنجبیل و عسل است

سی

مرور پهلی	مین پهل	موصلی سیاه و سفید	مال کنگنی
مهندی	مکو	مولسری	میده لکری
مصطکی رومی در آخر حیوانات دگر است			
فصل در معدنیات	موتی	موم	مرداسنگ
مینکا	ملتانی ماٹی	مومیائی	مسی
مشک	منیبل	میتها	
	فصل در حیوانات	مچهلی	ممولا

و بواسیر و امراض سپرز نافع و مضر گرده مصلحش کتیرا و شربتش تا نیم درم و بدلش نصف
او تربد و درب السورب مطبوخ نیم مقرر است که بحد انعقاد جوشانیده و در جمیع
افعال بهتر از انست مرچ فارسی و یونانی فلفل سیاه و سفید میباشد در سیوم گرم و خشک
و بعضی سفید او را بالعکس دانسته اند و هاضم و جاذب و محلل و جالی و تریاق
سموم بارده و قاطع بلغم و رافع نزله بارد و درد لثه و ضیق و ریاح و مغص و مقوی
حافظه و مفتح سدد و با شیر و شکر محرک باه و رقیق کننده خون مبرد و دین و ملطف
اغذیه و خلط غلیظ و رافع ارواح ترش و مقوی جگر و معده و مسخن ان و با ادویه جهت
تقطیر بول و با مسهله و زهر علتهای عصب و خوردنش بخرج جنین و بعد از جماع مانع حمل و ضمادش با
با رفت محلل خنازیر و رافع و اخنس و جوشانیده سینه و حلق و مضر گرده و حکه حار مصلحش
روغنهای سرد و در مبرد و بی عسل و شربتش یک مثقال و بدلش زنجبیل است
موندی بیونانی کادریوس است در اول گرم و خشک و مدر بول و حیض و رافع امراض
سپرز و سرفه مزمنه و قاطع اخلاط غلیظه و جهت عسر بول و یرقان و اخراج جنین و استسقا
نافع و ضمادش با عسل جهت قروح مزمنه و اکتحال او با شراب جهت غرب و شربتش ۳ درم
در مطبوخات تا ۱۰ درم و مضر امعا مصلحش کتیرا و بدلش سیسالیوس و کمافیطوس است
ماجوپهل بفارسی مازو و بیونانی عفص در ۲ سرد و در ۳ خشک قابض و حابس حیض

و اسهال

شکر است موتهه نیز غذائیست مثل جو از میباشند سرد و خشک و مولد سده و نفخ

و ثقیل است مصلحش زیره و موتهه از حبوبات معروفست که اسبانرا دانه دهند

سرد و خشک و استعمال هنود آن در اغذیه بیماران مستعملست و مولد نفخ و دیرهضم

است مصلحش ابازیر حاره و در هند بر و دین میسازد ماش از اغذیه غلیظه بسیار نفخ

و ریح و مبهی و بلغم افزا و مسمن بدن و ثقیل و دیرهضم و مصلحش حلبست و زنجبیل است

و مزاجش سرد و خشک است و از دو نوع میباشد سیاه و سبز مونگ سرد و خشک

و سبک و اندکی نفخ و قابض و ملین طبع و موافق بیماری هر نوع و مونگ با برنج کیرا بغذا

و دیرهضم خاصه با روغن و صاحب دخیره از اغذیه لطیفه داشته است و مولد خون

و صالح و موافق مرتاضین مصلحش فلفل و زیره است مسور در حرارت

مایل باعتدال و در دوم خشک و نزد بعضی در دوم سرد و قابض و مطبوخ مهرا با سرکه

مقوی معده و بی نفخ او جهت سرفه و درد سینه و قلاع و خناق و اکثار اکل او مظلم

بصر و مولد سرطان و جذام و مالیخولیا و محرق خون و مضر بواسیر و مورث عسر البول

و احتباس حیض مصلحش روغن کنجد و طبخ او با گوشت و سرکه انست. و ضماد او با عسل

جهت قروح غائره نافع مولی بفارسی ترب و بیونانی فجل نامند همه اجزائش در سوم گرم

و در دوم خشک و مدر بول و بعد از طعام هاضم و منفخ ریاح و محرک اروغ و مداومت

مشابه بگوشت موش و بی ساق و بی گل در ۳ سرد و تر و با قوة قابضه و ضماد دستش بارد
جو جهة ورم حار چشم و شیافه اعضا بحره و حمره و قطوریش جهة ورم حار گوش و سعوطش
جهة صداع حار نافع   بیونانی جوه بفارسی روناس نامند و بیخیست سرخ مستعمل
صباغان گرم در ۲ خشک در ۳ مفتح سدد و مدر بول و حیض و شیر و محرق مقوی معده و مسقط
جنین و طبخ او با عسل جهة عرق النسا و ورک و سستی اعضا و یرقان و فالج و با سکنجبین
جهة سده جگر و سپرز نافع و مضر مثانه و مورث بول الدم مصلحش کثیرا و مبرد و مصلحش
انیسون و شربتش یکمثقال در مطبوخات ۳ ا و خمولش مدر حیض و مخرج جنین و مشیمه
و ضماد دستش جهة بسیاری امراض بارد و بهق و قوبا و سعفه و ضربه نافع و بدلش کبابه است
مرور **بهلی** گشت برگشت فارسست مانند ریسمان باریکیست بهم پیچیده و گلش
مایل بسیاهی و زردی و برگهایش شبیه بدنباله عقرب در ۱ اول گرم و در ۲ خشک مسهل
بلغم غلیظ و محلل و ملطف و ضمادش جهة اورام بارده و قوبا و جرب نافع و قاطع باه
و تشنه مصلحش حب الصنوبر و شربتش یکدرم و بدلش صبر است **بینابهل** بیونانی
جورالقی نامند در ۲ گرم و خشک و منقی بلغم و مسهل و جهة امراض بارده دماغی
و عصبانی نافع و شربتش یکدرم تا یکمثقال و ضمادش جهة نضج دمامل و هم محلل و رادع است
موصلی دو قسم بود سیاه و سفید و تر و هندیان بهمن هند گویند شیرین و لزج و سرد و خشک
است